

Заклад загальної середньої освіти «Шимковецька гімназія»
Збаразької міської ради

**ПРО ШЛЯХИ
вдосконалення
наскрізного виховного процесу
у ЗЗСО «Шимковецька гімназія» ЗМР**

Марія ДЯЧУК, заступник директора

ПЕДРАДА- БЕРЕЗЕНЬ 2023

Проблема виховання особистості - одна з найголовніших проблем сучасності. Розвиток суспільства потребує постійного вдосконалення особистості, створення людини нового зразка - високоосвіченої, інтелігентної, національно свідомої. Метою шкільного виховання є всебічний та гармонійний розвиток особистості, що здатна до самовдосконалення, самовиховання і самореалізації у суспільстві, яка керується загальнолюдськими цінностями, глибоко розуміє традиції свого народу та примножує їх.

Основні завдання ЗЗСО «Шимковецька гімназія» ЗМР щодо формування творчої соціально активної, всебічно розвиненої особистості вимагають від педагогів нових підходів до організації виховної роботи. Для досягнення основної мети необхідно спрямувати діяльність педагогічного та учнівського колективів на оволодіння компетентностями, необхідними для соціалізації та творчої самореалізації особистості. Тому на засідання педагогічної ради винесено питання формування у педагогів системного бачення процесу виховання та актуалізації потреби в удосконаленні й оновленні практики виховної діяльності з учнями; **обговорення свого бачення виховного процесу в ЗЗСО.**

Завдання сьогоднішньої педради:

- окреслити першочергові проблеми, які потребують вирішення;
- розробити шляхи вирішення окреслених проблем;
- розвивати навички роботи в групах та особистої участі у визначенні шляхів вирішення проблем виховання, перспективи його розвитку.

Навчання у ЗЗСО спрямоване на реалізацію стратегії Національної доктрини розвитку освіти щодо забезпечення рівного доступу до якісної освіти, положень Концепції загальної середньої освіти щодо **переорієнтації освітнього процесу на особистість учня.**

В умовах реформування освіти значну роль приділяють вихованню особистості, здатної до самореалізації та самовизначення. На думку сучасних педагогів, саме набуття таких життєво важливих компетентностей дає людині можливість орієнтуватися в сучасному суспільстві, формує здатність особистості швидко реагувати на запити часу.

Ідея компетентнісно зорієнтованої освіти — це одна з відповідей системи освіти на соціальне замовлення. Тому формування особистості учня та розвиток його здібностей на підставі **використання методів активного виховання є актуальним завданням** для шкільного колективу освітнього закладу.

Сучасна освіта покликана зробити вагомий внесок у формування компетентностей випускника, що ґрунтуються на знаннях, досвіді, здібностях, набутих завдяки активному навчанню та вихованню.

Такий тип навчання передбачає застосування методів, що стимулюють **пізнавальну активність і самостійність учнів.**

Використання активних форм і методів виховання має чимало переваг. Вони відкидають одноманітність, посилюють інтерес до навчання, розвивають

творче та продуктивне мислення, навчають культурі спілкування, поліпшують міжособистісні взаємини учнів.

Уміння та бажання навчатися — це той фундамент, який учитель повинен закласти в учнів. **Найкращий учитель** той, хто все обміркував, організував, передбачив так, що його роль непомітна, а учні в цей час творчо працюють та опановують нові знання.

Організація виховної системи класу є для класного керівника особливо актуальною. Такий учитель бере на себе відповідальність повести за собою 5-10-15-30 пар допитливих очей. Тому у своїй роботі класний керівник починає шукати відповідь на «вічне» запитання: як побудувати виховну роботу так, щоб вона викликала **емоційне піднесення** в учнів, неодмінно позитивно впливала на їхні почуття та мислення, збагачувала досвідом самостійних пошуків і роздумів (*День святого Миколая – учителі початкових класів-19.12.22., участь усіх учасників освітнього процесу від 1 до 9 класу у конкурсі «Замість ялинки – зимовий букет» , участь у міському конкурсі – I, II, III місця).*

Випускник Нової української школи – це:

- цілісна **всебічно розвинена особистість**, здатна до критичного мислення (*цьому сприяли мистецькі заходи до Нового року, Різдва 29.12.22*);
- **патріот з активною позицією**, який діє згідно з морально – етичними принципами, здатний приймати відповідальні рішення, поважає гідність і права людини (*участь у XXII міському етапі Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості, учитель української мови і літератури Вавричук Г.Ф., учениця 8 класу Найда Д. II місце- лютий 2023*).
- **інноватор**, здатний змінювати навколишній світ, розвивати економіку за принципами сталого розвитку, конкурувати на ринку праці, навчатися впродовж життя (*безпосередня участь учнів у ярмарках, зборі грошей для допомоги ЗСУ, онкохворим дітям*).

За експертними оцінками, найбільш успішними на ринку праці, в найближчій перспективі будуть фахівці, які вміють навчатися впродовж життя, критично мислити, ставити цілі та досягати їх, працювати в команді, спілкуватися в багатокультурному середовищі та володіють іншими сучасними вміннями.

Пріоритетними у діяльності педагогів нашого закладу є **компетентнісний та особистісно – орієнтований підходи** до навчання, враховують вікові особливості психофізичного розвитку учнів, здобуття ними умінь і навичок, необхідних для успішної самореалізації в професійній діяльності, особистому житті, громадській активності. *Важливу роль відіграють заходи до Дня Гідності та Свободи, Дня Єднання, Дня Соборності, Героїв Небесної Сотні, проведені класними керівниками.*

Зasadничим підходом на якому будується Нова школа є «педагогіка партнерства». Згідно з цим підходом, учні, батьки та вчителі є рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат. Отже, батьки

отримують більше можливостей впливати на виховний процес, але вже не зможуть нарікати, що «школа» погано навчила їхню дитину.

Основні принципи педагогіки партнерства:

- повага до особистості;
- оброзичливість і позитивне ставлення;
- довіра у відносинах та стосунках;
- діалог –взаємодія – взаємоповага;
- розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків);
- принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей). Батьки ЗЗСО «Шимковецька гімназія» ЗМР – активні учасники освітнього процесу, часті гості виховних годин, святкових ранків.

Принципи сучасного виховання

- гуманістичний характер змісту та методів виховання, який означає **пріоритетність особистості дитини над загальним процесом масового колективного виховання.**
- **поєднання виховання та навчання в єдиний освітній процес**, у якому провідну роль відіграє виховання на уроках, на яких відбувається не лише засвоєння знань, умінь і навичок, а й виховання найліпших моральних рис людини. *(Участь в обласному етапі національного конкурсу «Кольори нашої Перемоги», учениця 9 класу Мельник Н. – Дипломант конкурсу. Педагог-організатор Сукач Л.П.)*
- урахування вікових та індивідуальних особливостей кожного учня у процесі виховання.
- створення морально-психологічного клімату в колективі, за яким би відчувався стиль педагогічної людяності й доброзичливості.
- поступове **перетворення учня з об'єкта пасивного сприймання на суб'єкта активного самовиховання.** *(Участь у блиц-проєкті «загартованівійною», в обласній учнівській асоціації «авангард» - лютий 2023).*
- **плюралізм у діяльності дитячих організацій:** *«Стежинами рідного краю» -1-4 класи (Багрій Р.П., Савченко Л.М., Мартинюк С.А., Вавричук Б.В.), учнівське самоврядування 5-9 класи -педагог-організатор Сукач Л.П., класні керівники).*

Суттєвих змін зазнає процес і зміст підготовки вчителя. Учителі здійснюють особистісно – орієнтований та компетентнісний підхід, управління

освітнім процесом, психологію групової динаміки тощо. У зв'язку з цим варто говорити про **нову роль вчителя** – не як єдиного наставника та джерело знань, а як **коуча, фасилітатора, тьютора, модератора в індивідуальній освітній траєкторії дитини**.

Виховний процес - невід'ємна складова всього освітнього процесу і орієнтується на загальнолюдські цінності, зокрема **морально – етичні** (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей), **соціально – політичні** (свобода, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність).

Нова школа плекає українську ідентичність, виховує не лише відповідальність за себе, а й за розвиток і добробут країни та всього людства.

Виховання сильних рис характеру та чеснот здійснюється через наскрізний досвід. Усе життя Нової української школи організовано за моделлю поваги до прав людини, демократії, підтримки добрих ідей.

У формуванні виховного середовища беруть участь усі учасники освітнього процесу школи. У закладах **створюється атмосфера довіри, доброзичливості, взаємодопомоги і взаємної підтримки** при виникненні труднощів у навчанні та повсякденному житті. Ключовим виховним елементом є приклад учителя, який покликаний зацікавити дитину.

У Новій українській школі **виявляються індивідуальні нахили та здібності кожної дитини** для цілеспрямованого **розвитку і профорієнтації**.

Щоб досягти повноцінного життя, щоб стати компетентним у будь-якій діяльності в майбутньому, потрібно сформувані загальні компетенції в школі. Поняття компетенції містить постійне прагнення здогадатись, винайти, дошукатись, співпрацювати, братися за справу.

Входження молодого покоління у глобалізований, динамічний світ, відкрите суспільство актуалізує роль життєвої компетентності вихованців. Щоб знайти своє місце в житті, ефективно освоїти життєві та соціальні ролі, **випускник української школи повинен мати певні якості та уміння:**

- бути гнучким, мобільним, конкурентноздатним, уміти інтегруватись у динамічне суспільство, презентувати себе на ринку праці;
- критично мислити;
- використовувати знання як інструмент для розв'язання життєвих проблем;
- генерувати нові ідеї, приймати нестандартні рішення й нести за них відповідальність;
- володіти комунікативною культурою, уміти працювати в команді;
- уміти запобігати та виходити з будь-яких конфліктних ситуацій;
- цілеспрямовано використовувати свій потенціал як для самореалізації у професійному й особистісному плані, так і в інтересах суспільства, держави;

- уміти здобувати, аналізувати інформацію, отриману з різних джерел, застосовувати її для індивідуального розвитку і самовдосконалення;
- бережливо ставитися до свого здоров'я і здоров'я інших як найвищої цінності; (участь у міському конкурсі «Земля - наш
- бути здатним до вибору численних альтернатив, які пропонує сучасне життя.

Таким чином, статус людини у суспільстві залежить від неї самої. Швидкоплинність соціального прогресу, динамічних змін викликає необхідність постійної роботи над собою, розвиток життєвої компетентності, посилення відповідальності молоді за своє майбутнє, за можливість досягнення життєвого успіху.

Акцентую увагу, що **основне завдання** педагогічного колективу полягає у **створенні виховної системи**, здатної сформувати в учнів ціннісне ставлення до себе, до суспільства і держави, до сім'ї, родини, людей, до природи, до культури і мистецтва та до праці відповідно до Основних орієнтирів виховання учнів 1 – 11 класів загальноосвітніх навчальних закладів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 31.10.2011 р. № 1243.

Основою для здійснення виховного впливу на особистість має бути **компетентнісний підхід**, для реалізації якого необхідно:

- **підвищувати професійну компетентність** вчителів з проблем виховання;
- сприяти домінуванню **активних форм** виховної діяльності;
- **збільшити час для індивідуальної роботи**, спілкування з кожним учнем, гуманістичного спрямування дитячих відносин, навчання учнів способів самопізнання, самоаналізу і саморозкриття;
- зосередити увагу на **самоцінності особистості дитини**, урахуванні її індивідуальності під час здійснення виховних впливів;
- орієнтувати виховний процес на оптимальне задоволення учнів у духовності, моральному, соціальному та інтелектуальному розвитку їхніх здібностей. *(Заходи до Дня української мови, до ювілейних дат календаря: Лесі Українки, Григорія Сковороди, флешмоб «Мова єднання» -вчителі української мови і літератури Вавричук Г.Ф., Давимука Я.М.). Дефіле вишиванок до Дня української мови – учителі початкових класів: Савченко Л.М., Багрій Р.П., Вавричук Б.В., Мартинюк С.А.).*

Сприяти удосконаленню виховного процесу допомагає:

- використання різноманітних форм і методів виховного впливу, які б відповідали віку учнів, спонукали їх до активності, ініціативи та самостійності під час підготовки та проведення виховних заходів;

- підвищення емоційності виховних заходів; (актуальними є в цьому напрямку конкурси читців поезії -учителі: Давимука Я.М., Вавричук Г.Ф., Дячук М.А., предметні тижні – Давимука Я.М., Вавричук Г.Ф., Вавричук М.Я., Пастух О.В., Дячук М.А.).

Наш заклад впроваджує демократичну культуру через вироблення відповідних процедур для захисту прав дитини і **формування демократичних цінностей**: захист прав дитини, стати місцем, безпечним для дитини, і йдеться не лише про фізичну безпеку, а й про атмосферу довіри і взаємоповаги, де немає насильства та дискримінації.

Проектуючи творчо своє життя, розробляючи й здійснюючи індивідуальний життєвий сценарій, особистість оволодіває не лише необхідними знаннями, але й компетентністю, зрештою, найвищим мистецтвом — мистецтвом жити.

Важливим завданням, яке постає перед сучасною школою, є формування творчо активного учня. *Активність як риса особистості передбачає, що учень стає суб'єктом діяльності й керує власним розвитком із урахуванням загальнолюдських цінностей та вимог суспільства. Стан активності виявляється в психологічному настрої діяльності учня: зосередженні уваги, розумових процесах, інтересі до самостійної діяльності, особистісній ініціативі вихованця.*

Для вчителя нині важливо зробити освітній процес творчим, осмисленим, активізувати пізнавальну діяльність учнів. *(Учні – активні учасники міського конкурсу «Земля – наш спільний дім» -учитель Черватюк І.В.- II місце).*

Від творчої активності здобувачів освіти, їхнього вміння спілкуватися з однолітками, учителями залежить результативність навчання. Таку мету вирішує особистісно зорієнтоване виховання, яке повинно надавати кожній дитині, спираючись на її здібності, інтереси, цінності, можливість реалізувати себе в навчальній діяльності.

Виклики сучасного суспільства ставлять перед системою освіти завдання виховати громадянина-патріота нової формації (ініціативну особистість продуктивно-діяльнісного типу, яка бачить перспективи своєї держави, готова відстоювати її інтереси).

Відтак, зусилля педагогів мають бути спрямовані на підвищення рівня патріотизму молодого покоління шляхом оптимальної організації відповідної виховної роботи. Особливу увагу у ЗЗСО зосереджуємо на змісті заходів з національно-патріотичного виховання. Для цього слід врахувати, що на особистісному рівні патріотизм – найважливіша, стійка характеристика людини, що виражається у її світогляді, моральних ідеалах, нормах і проявах поведінки. Це високо смислова безумовна якість - цінність, що виражає ставлення людини до Батьківщини, суспільства, до самої себе: *День Толерантності - класний керівник Пастух О.В., «Засвіти свічку пам'яті» - класний керівник Брик С.Б., «Шануй звичаї козацького роду», Урок звияги –педагог-організатор, класний керівник Сукач Л.П., спортивні змагання вчитель фізичної культури-Резнік Г.П.*

Особливості виховної діяльності педагогів зумовлюють виникнення **нових параметрів вихованості учнів**. На перше місце замість

дисципліновано-відповідальності, слухняності науковці висувують такі **параметри вихованості сучасних учнів**:

- *орієнтація на загальнолюдські цінності* з раннього дитинства;
- *креативність*. Серед завдань педагога є виховання в дітях старанності та відповідальності. Але діти — не роботи, не автомати, не слухняні виконавці волі дорослих, вони фантазери, творці. У різних дітей творчість виявляється по-різному, тому важливо, щоб педагог побачив цю здібність до творчості та допоміг її розвинути;
- *адаптивність* – вміння пристосовуватися до мінливого, певного середовища і при цьому не загубитися. Зараз в ситуації частих та інтенсивних соціальних змін від ступеня адаптації дитини залежить її доля;
- *почуття власної гідності*. Серед основних властивостей особистості, яка розвивається, мають бути незалежність, свобода суджень, думок, свобода вчинків у поєднанні з відповідальністю за них;
- *гуманізм* — головний показник, який характеризує інтелігентну людину. **(Великий вплив на формування особистості мають уроки, виховні заходи, які проводять учителі, класні керівники: Резнік Г.П., Мельничук В.В., Черватюк І.В., Флекей М.В., бібліотекар Семенюк Є.Г.).**

Закінчити свій виступ я б хотіла *притчею*.

Притча «Врятувати одну зірку»

Чоловік ішов берегом і раптом побачив хлопчика, який піднімав щось із піску та кидав у море. Чоловік підійшов ближче і побачив, що хлопчик піднімає з піску морські зірки. Вони оточували його з усіх боків. Здавалося, на піску мільйони морських зірок, берег був засіяний ними на чимало кілометрів.

Навіщо ти кидаєш ці морські зірки у воду? — запитав чоловік, підходячи ближче.

Якщо вони залишаться на березі до завтрашнього ранку, коли почнеться відлив, то загинуть, — відповів хлопчик, не припиняючи свого заняття.

Але це просто безглуздо! — закричав чоловік. — Озирнися! Тут мільйони морських зірок, берег просто засіяний ними. Твої спроби нічого не змінять!

Хлопчик підняв наступну морську зірку, на мить замислився, кинув її в море і сказав:

Ні, мої спроби чимало змінять... Для цієї зірки.

Той, хто чекає на можливість зробити відразу чимало хорошого, ніколи нічого не зробить. Життя складається з дрібниць. Дуже рідко з'являється можливість зробити відразу дуже багато. Істинна велич полягає в тому, щоб бути великим у дрібницях.

(Семюель Джонсон, 1709—1784, англійський письменник і мислитель).

Так давайте спрямуємо свою діяльність на кожну зірочку – учня.

У своїй промові я зупинилась на тому, на що необхідно спрямувати виховну діяльність. А зараз запрошую вас до обговорення, як будемо це робити.

(За Інтернет-матеріалами)

Проект рішення педради:

1. Доповідь про виховання дітей та учнівської молоді в умовах нових стандартів освіти взяти до відома.

2. Ретельно опрацювати вимоги державних програм щодо формування ключових компетентностей учнів з навчальних дисциплін.

Відповідальні: вчителі – предметники

Квітень – травень 2023 року

3. Посилити національно – патріотичне виховання дітей, урізноманітнити його форми та методи, активно залучати до цього органи учнівського самоврядування.

Відповідальні: вчителі – предметники, класні керівники 1 – 9 класів

2022 – 2023 навчальний рік

4. Активізувати співпрацю педагогічного колективу з органами учнівського та батьківського самоврядування щодо формування в дітей та молоді духовності, моральної культури, толерантної поведінки, уміння жити в громадському суспільстві.

Відповідальні: вчителі – предметники, класні керівники 1 – 9 класів

2022 – 2023 навчальний рік

5. Забезпечувати використання сучасних форм учнівської діяльності, інноваційні підходи (проектну діяльність, благодійні акції, волонтерську та просвітницьку діяльність, залучати до роботи в тематичних учнівських проєктах).

Відповідальні: вчителі – предметники, класні керівники 1 – 9 класів

2022 – 2023 навчальний рік

6. Здійснювати діагностику та корекційну роботу з формування ключових компетентностей учнів.

Відповідальні: педагог-організатор

7. Розробити методичний буклет «Використання інноваційних педагогічних технологій у виховному просторі ЗЗСО».

Відповідальні: заступник директора з НВР

Дячук М.А.